

Szálerősítés hatása beton- és vasbetonszerkezetek viselkedésére egytengelyű feszültségállapotban

-a tapasztalatoktól a modellalkotáson át az ipari alkalmazásokig-

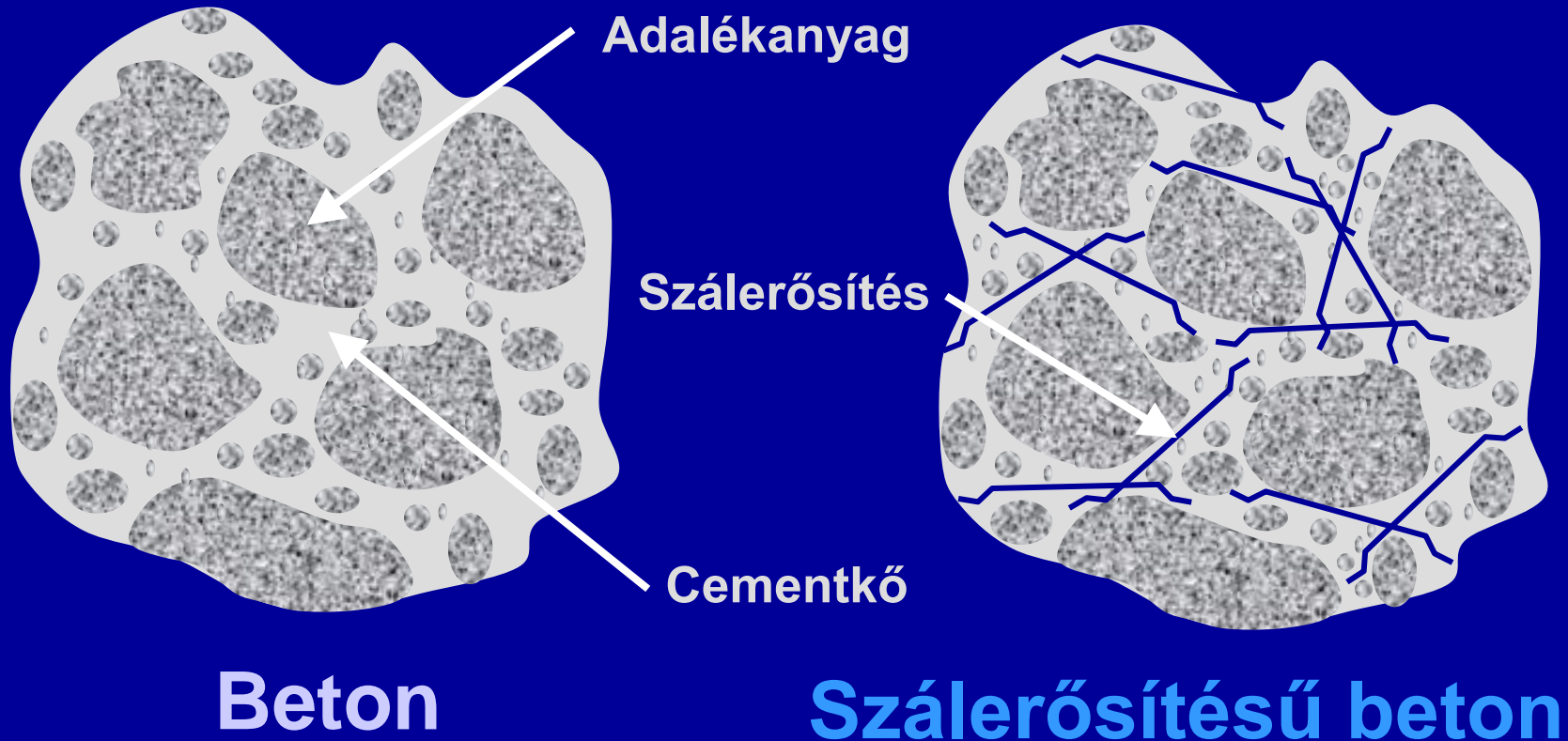
Kovács Imre

*intézetigazgató –helyettes, tanszékvezető, főiskolai docens
a Magyar Építész Kamara tagja, a Magyar Mérnöki Kamara tagja
a fűb Nemzetközi Betonszövetség Magyar Tagozatának tagja
az Építéstudományi Egyesület Debreceni Csoportjának titkára*

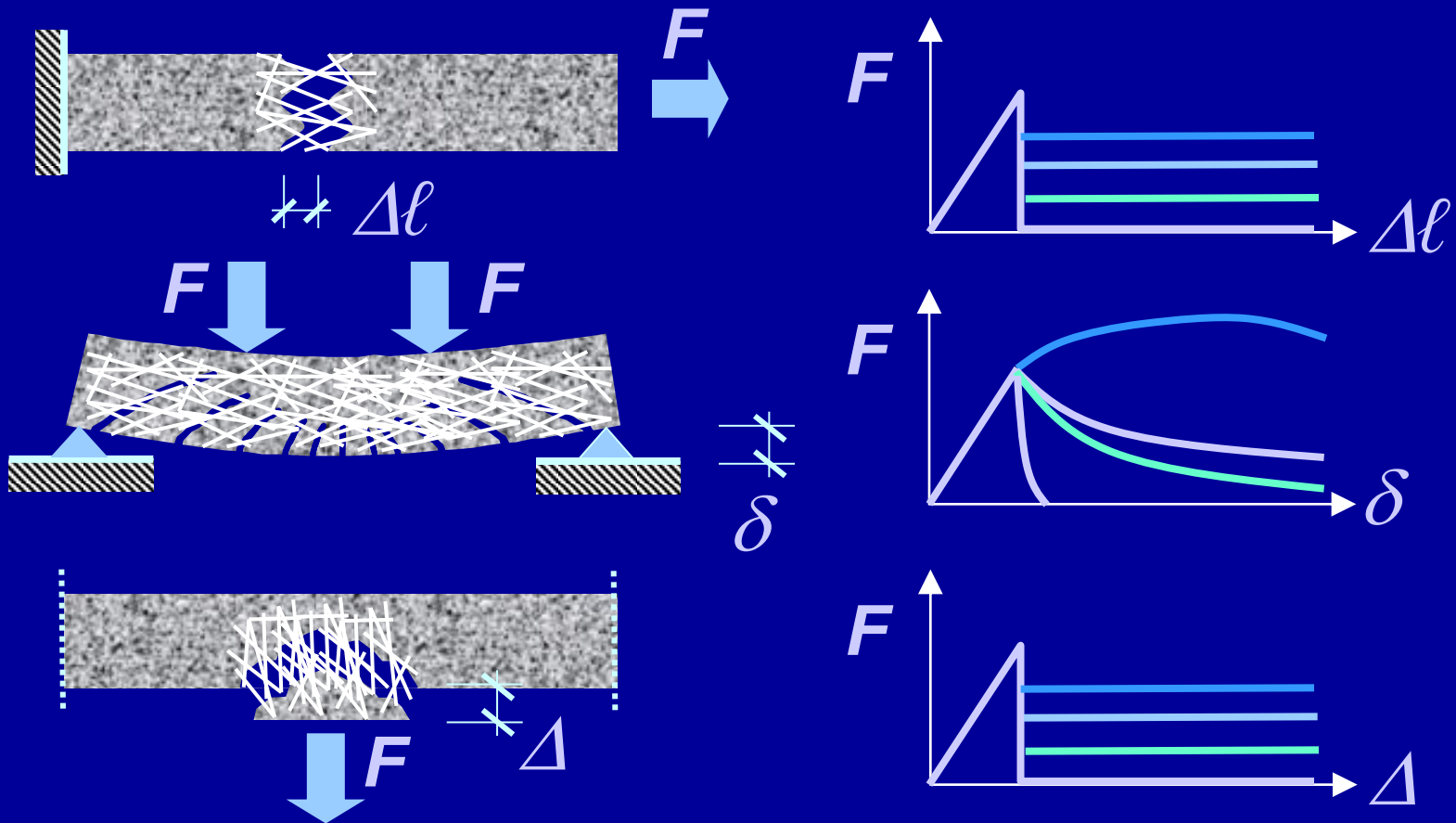
Az előadás felépítése

- Beton és szálerősítésű beton
- Problémafelvetés
- Kísérleti program
- Mechanikai modell és változatai
- 1-D $\Leftrightarrow$ 3-D
- 2-D alkalmazás
- Ipari felhasználás
- Perspektívák
- Megállapítások

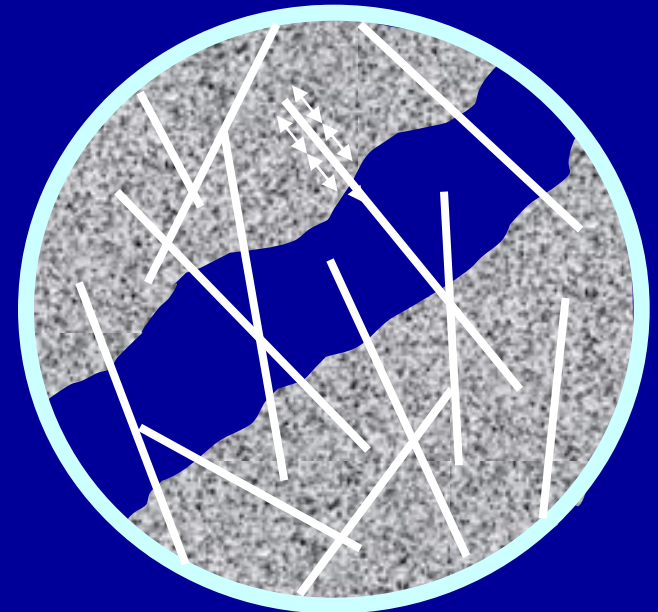
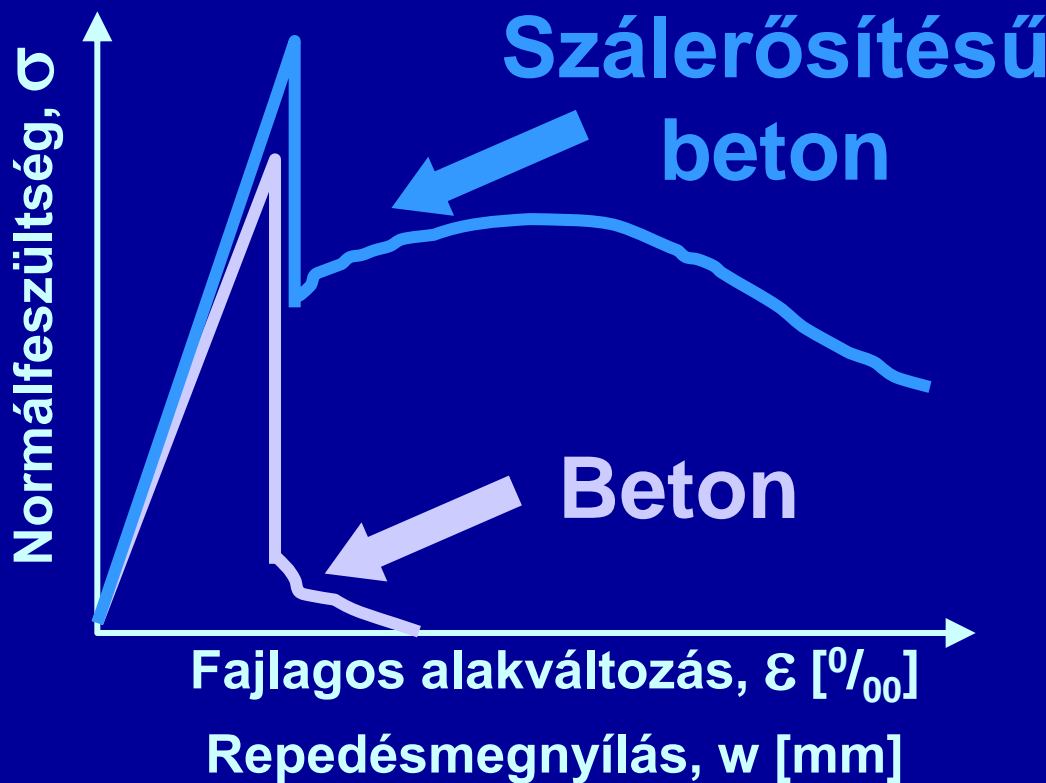
Beton és szálerősítésű beton

Jelenség és tapasztalat

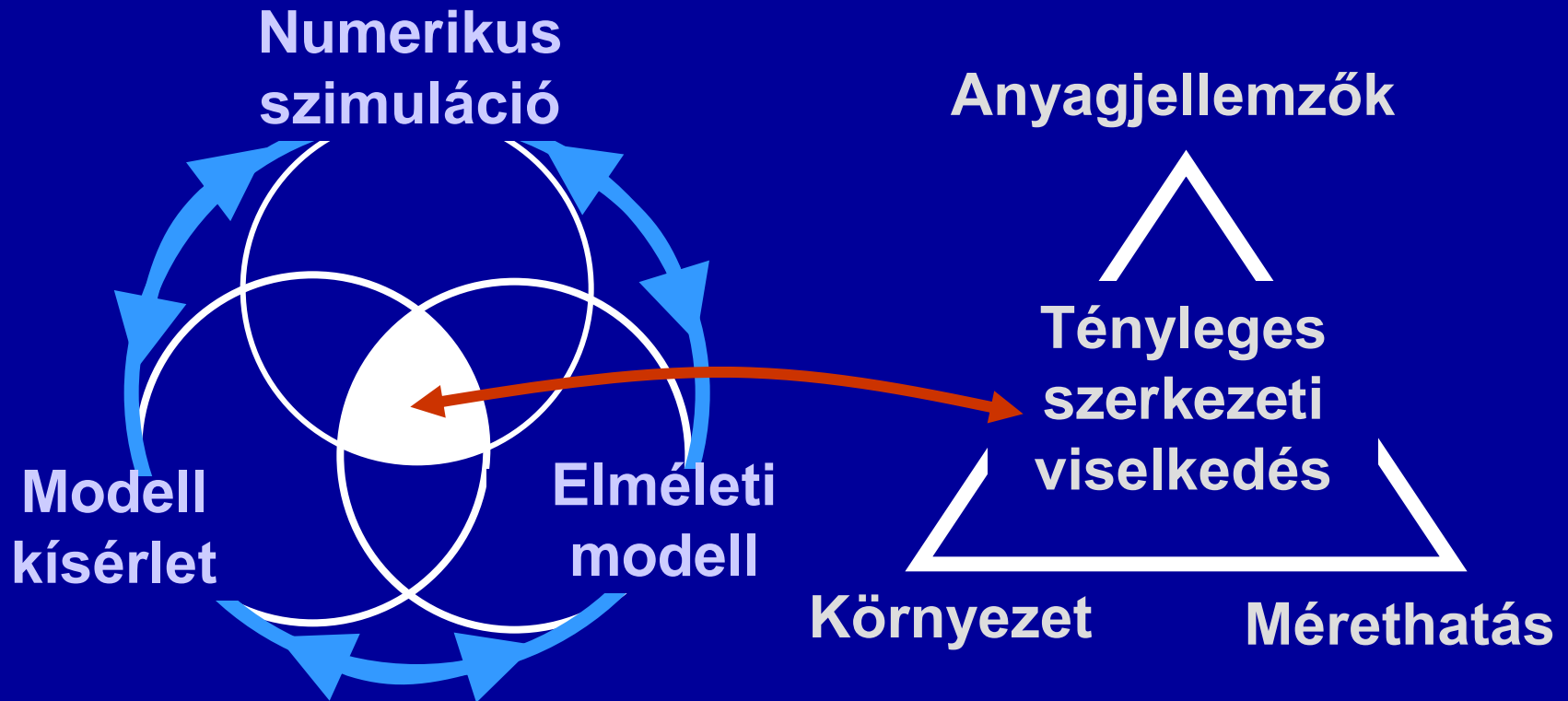

Magyarázat

Tapadás

Szerkezeti modellalkotás

A kutatást támogató programok

- **MKM 150/94. “Acélszálerősítésű vasbetongerendák viselkedése”**
BME Hidak és Szerkezetek Tanszéke (az előadó résztvevő)
- **OTKA 16683 ”Acélszálerősítésű betonok szívóssága”**
BME Építőanyagok és Mérnökgeológia Tanszék (az előadó résztvevő)
- **OTKA T025647 “Acélszálerősítésű vasbeton lemezek átszűrődása”**
BME Hidak és Szerkezetek Tanszéke
BME Építőanyagok és Mérnökgeológia Tanszék (az előadó résztvevő)
- **OTKA F025621 “Acélszálerősítésű beton- és vasbetonszerkezetek méretezése”** BME Hidak és Szerkezetek Tanszéke
BME Építőanyagok és Mérnökgeológia Tanszék
DE-MFK Mély- és Szerkezetépítési Tanszék (az előadó témavezető)
- **OTKA T025652 “A jövő évszázad betonja”**
BME Építőanyagok és Mérnökgeológia Tanszék
DE-MFK Mély- és Szerkezetépítési Tanszék (az előadó résztvevő)

Közreműködő szervezetek

Debreceni Egyetem Műszaki Főiskolai Kar.....(DE-MFK)
Mély- és Szerkezetépítési Tanszék

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem..(BME)
Hidak és Szerkezetek Tanszéke
Építőanyagok és Mérnökgeológia Tanszék

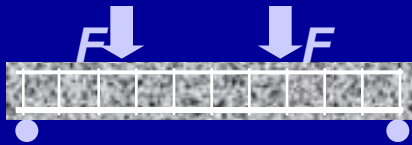
Laboratoire Central des Ponts et Chaussées.....(LCPC)
Division Béton et Cimant
Paris, France

Kungl Tekniska Högskolan.....(RIT)
Institutionen För Byggkonstruktion
Stockholm, Sweden

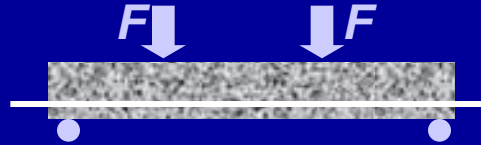

Modell kísérletek

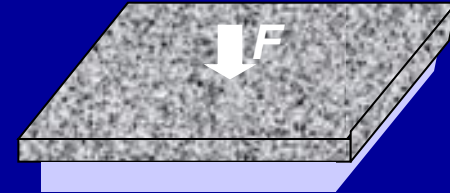
Vasbeton gerenda

Feszítettbeton gerenda

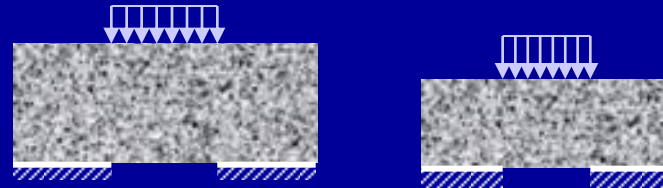
Lemez

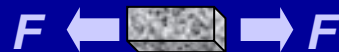
Hajlító-húzó szilárdság vizsgálatok

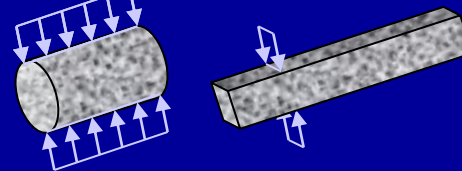
Nyírás- és nyírószilárdság vizsgálatok

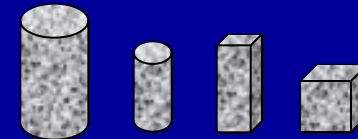
Direkt húzószilárdság vizsgálat

Hasítószilárdság vizsgálatok

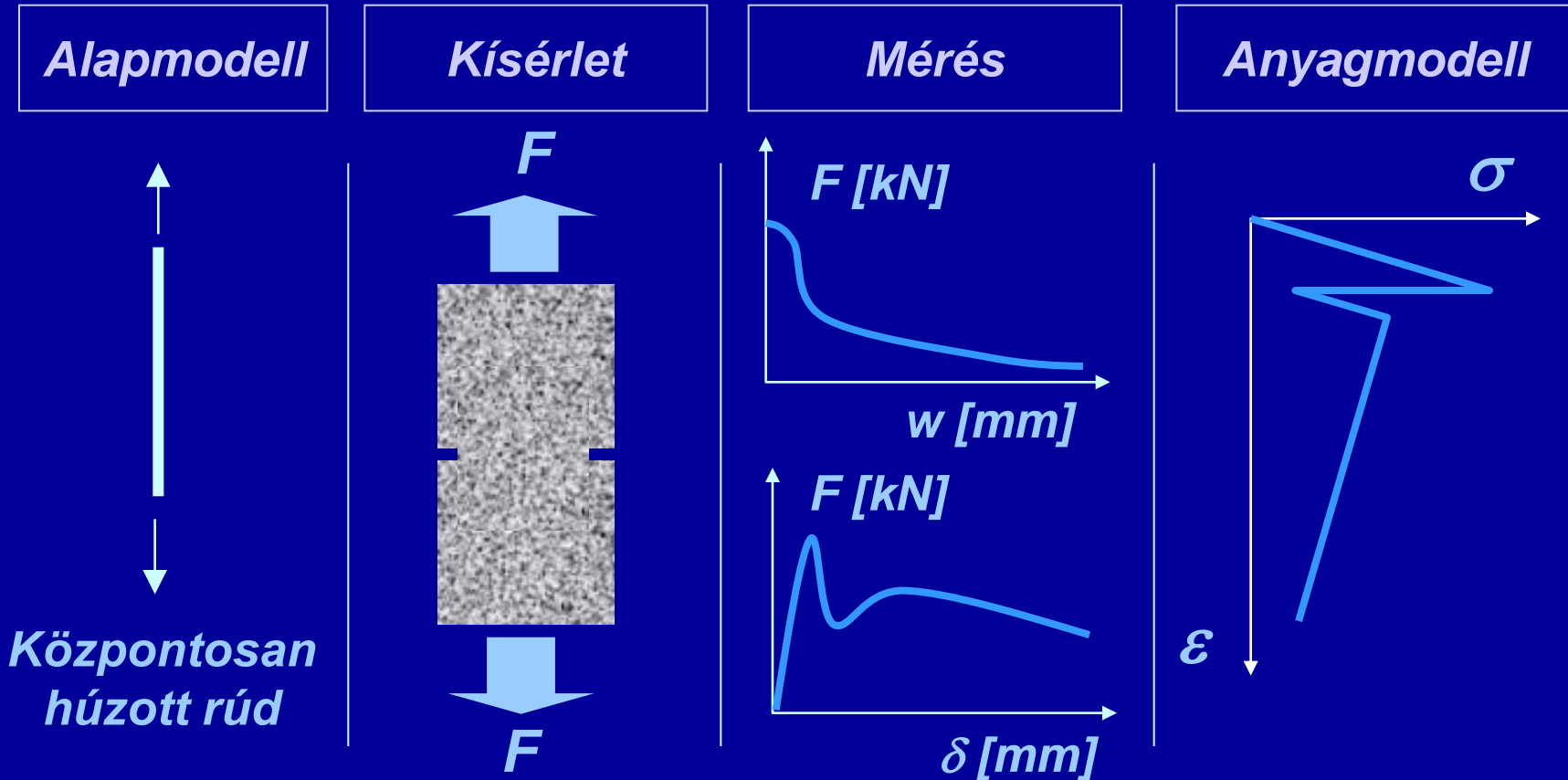

Nyomószilárdság vizsgálatok

Modell kísérlet

Direkt húzóvizsgálat → 1-D

Modell kísérlet

Direkt húzóvizsgálat → 1-D

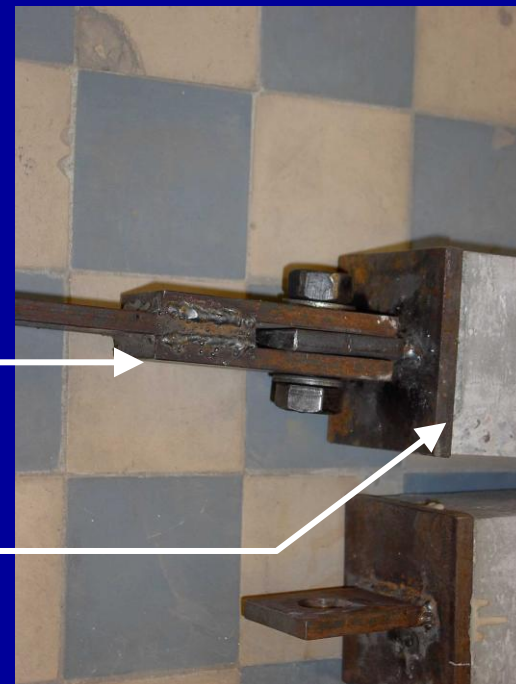

Próbatest

100×100×240 mm

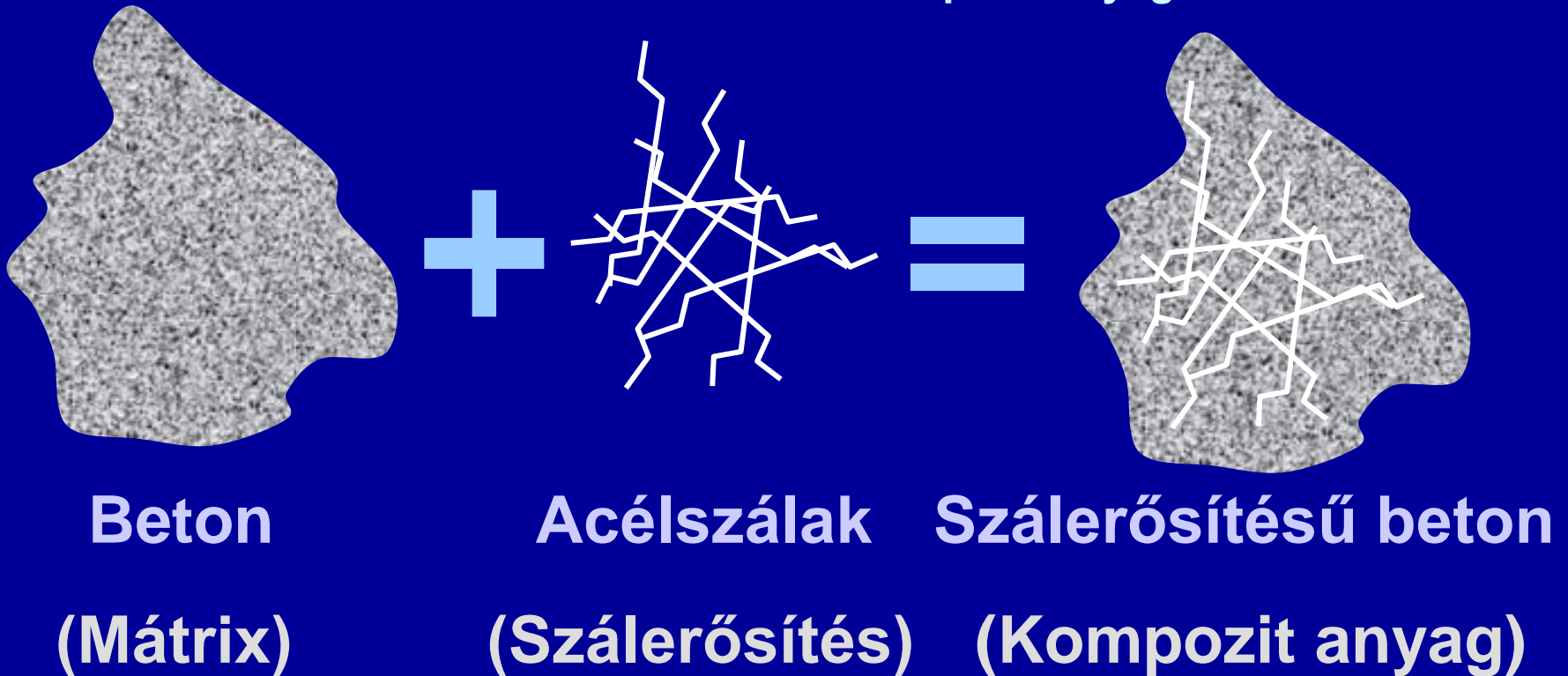
Befogó elem

Ragasztott
kapcsolat

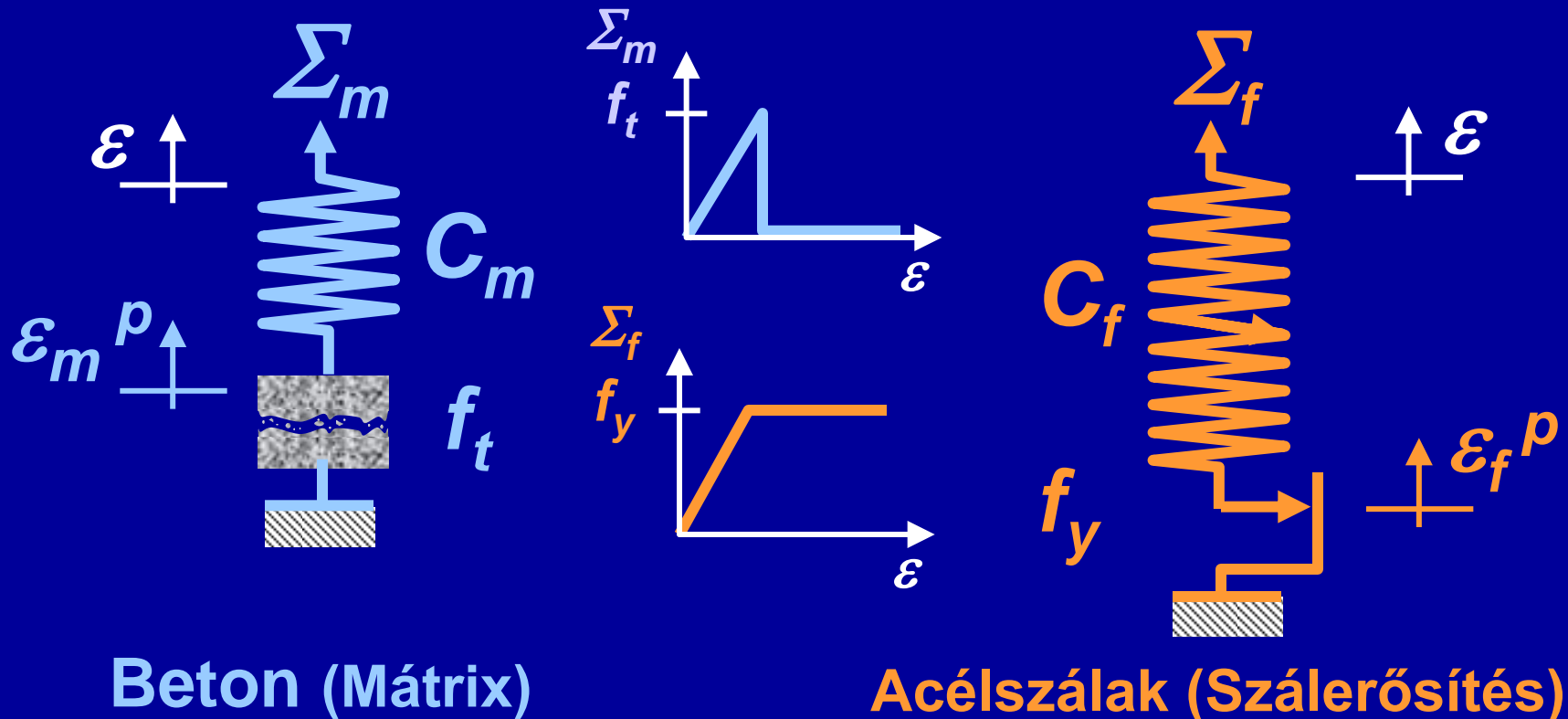
Elméleti modell alapjai

Szálerősítésű beton mint kompozit anyag

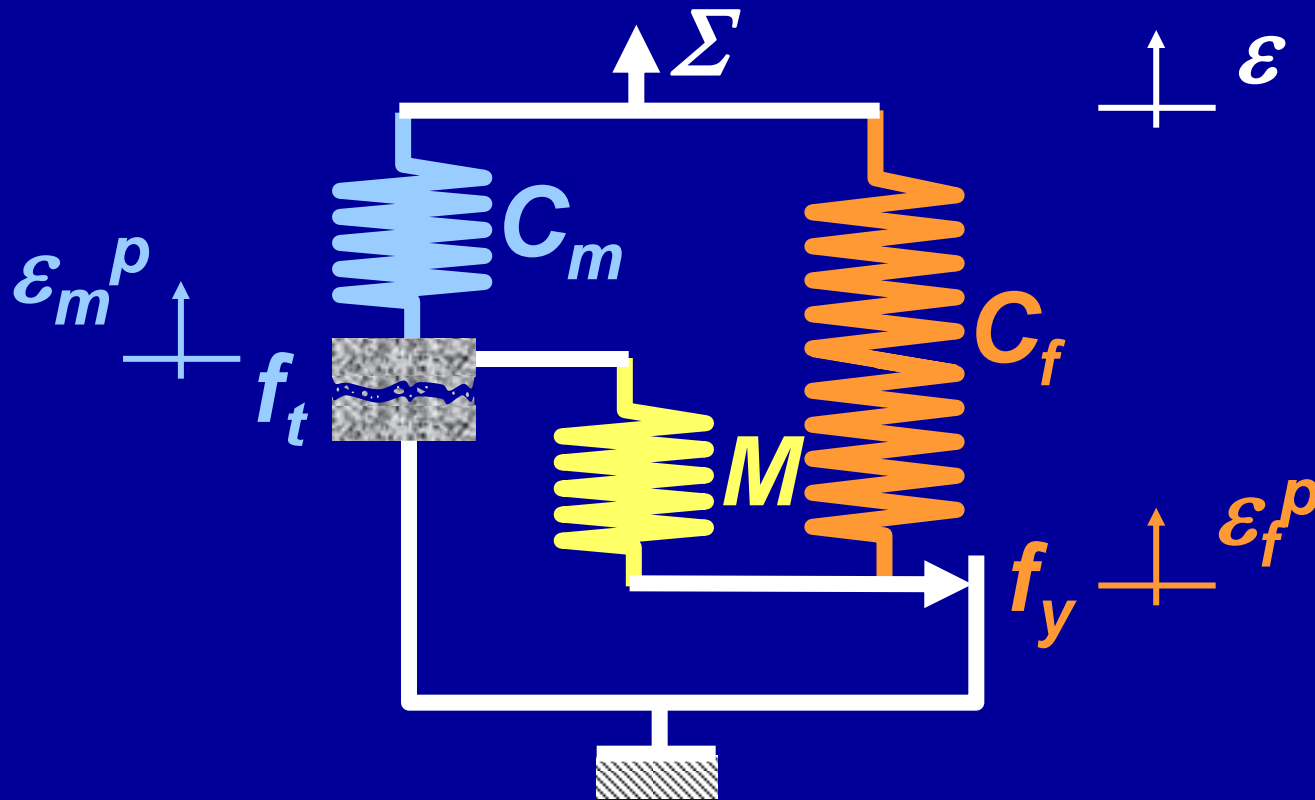
Elméleti modell összetevői

Kompozit összetevők mechanikai modelljei

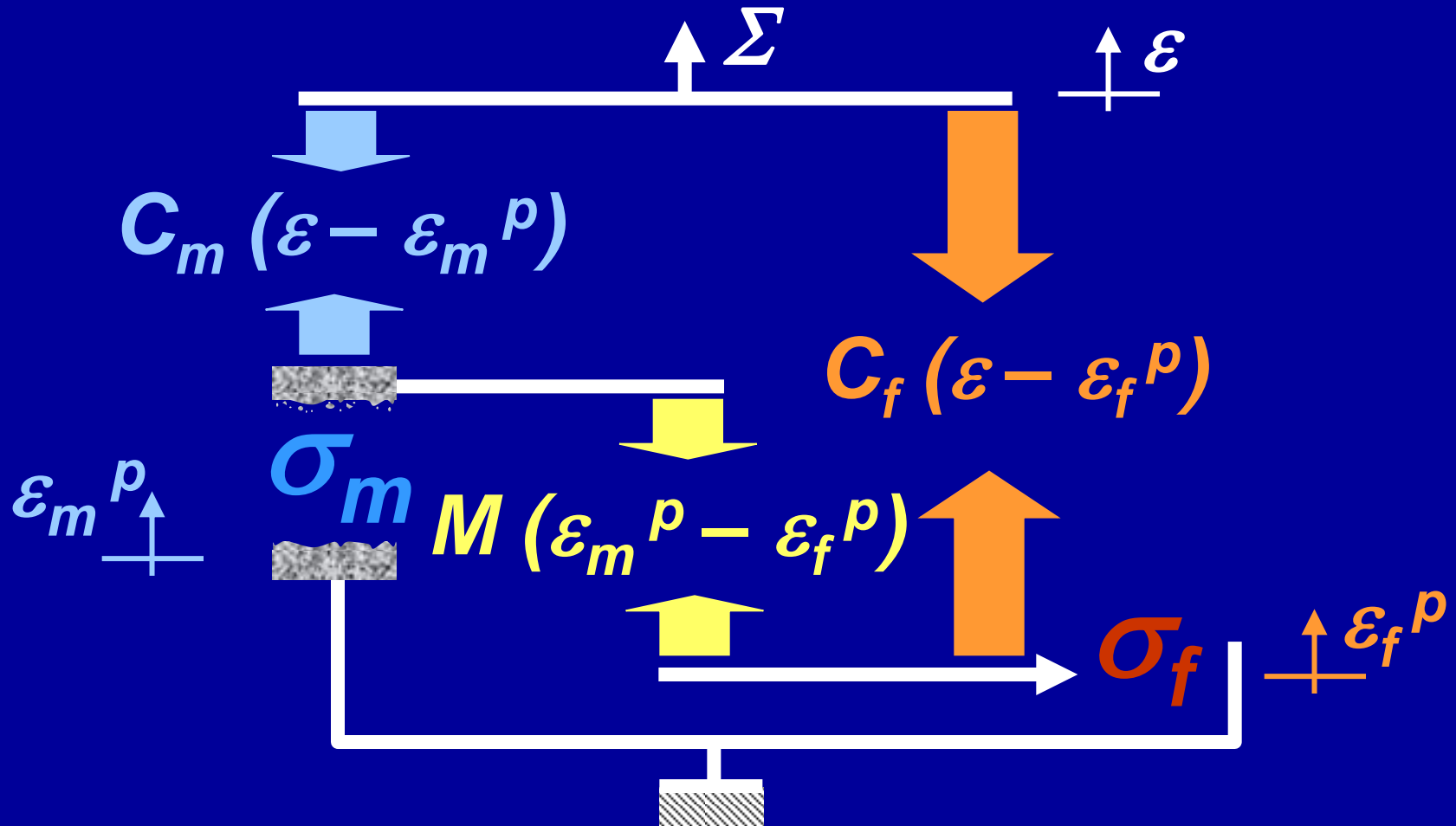

Elméleti modell

Kompozit anyag mechanikai modellje
a mátrix és a szálerősítés képlékeny kapcsolatának figyelembe vételével

”Force – Flow”

Feszültség – Fajlagos alakváltozás

Kompozit anyag makroszkopikus és parciális feszültségeinek függvényei a mechanikai modell erőfolyama alapján

$$\sigma_m = C_m (\varepsilon - \varepsilon_m^p) - M (\varepsilon_m^p - \varepsilon_f^p)$$

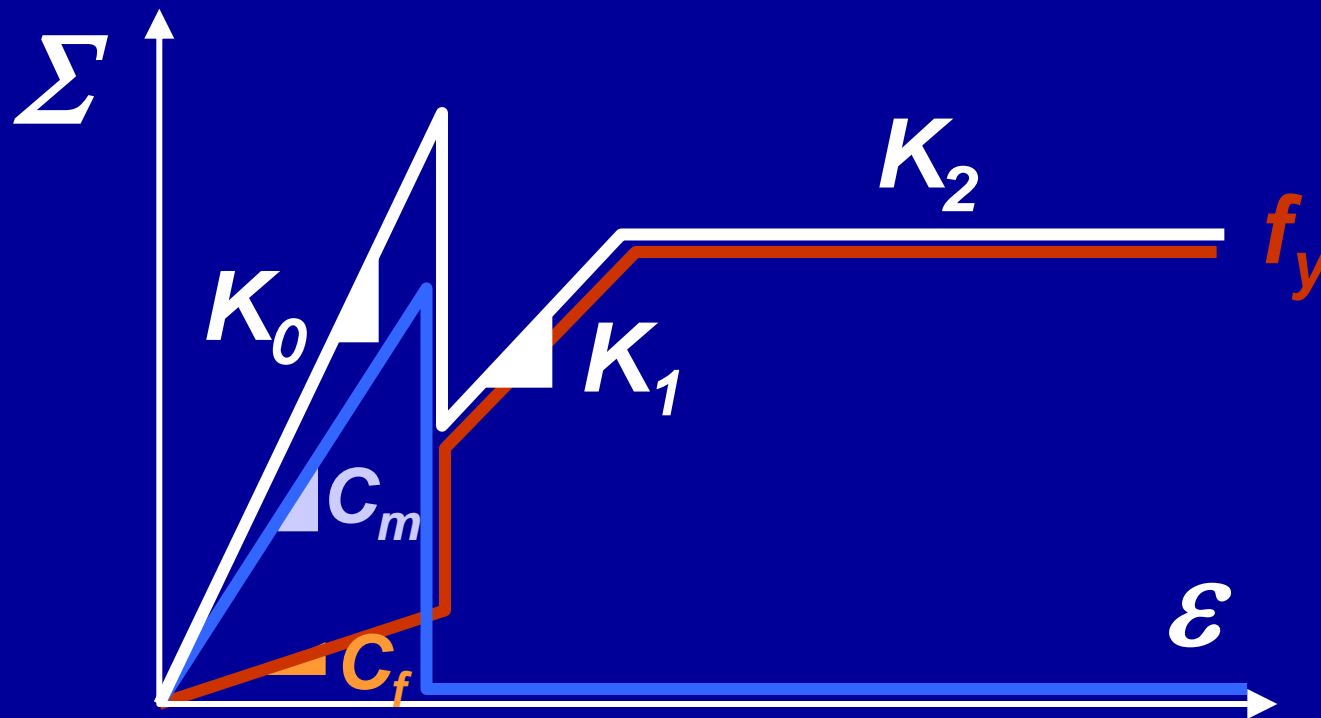
$$\sigma_f = C_f (\varepsilon - \varepsilon_f^p) + M (\varepsilon_m^p - \varepsilon_f^p)$$

$$\Sigma = C_m (\varepsilon - \varepsilon_m^p) + C_f (\varepsilon - \varepsilon_f^p)$$

Feszültség – Fajlagos alakváltozás

Kompozit anyag makroszkopikus és parciális feszültségeinek függvényei a mechanikai modell erőfolyama alapján

Kompozit modell paramétere

C_m mátrix merevsége ???

C_f szálerősítés merevsége ???

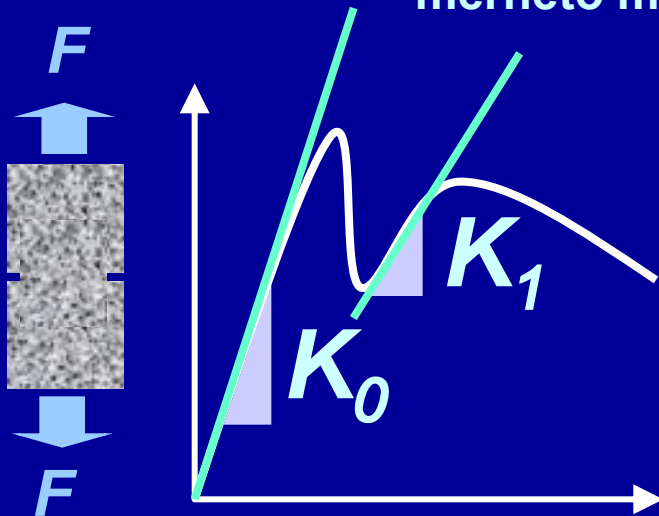
M kapcsolati modulus ???

f_t mátrix húzószilárdsága ???

f_y szálerősítés húzószilárdsága ???

Modellparaméterek

Kompozit anyagmodell M paraméterének meghatározása kísérleti úton mérhető mennyiségek segítségével

Mechanikai modell alapján:

$$K_0 = C_m (1 + \rho)$$

$$K_1 = C_m \left[\rho + \frac{M}{C_m + M} \right]$$

Kísérleti eredmények alapján:

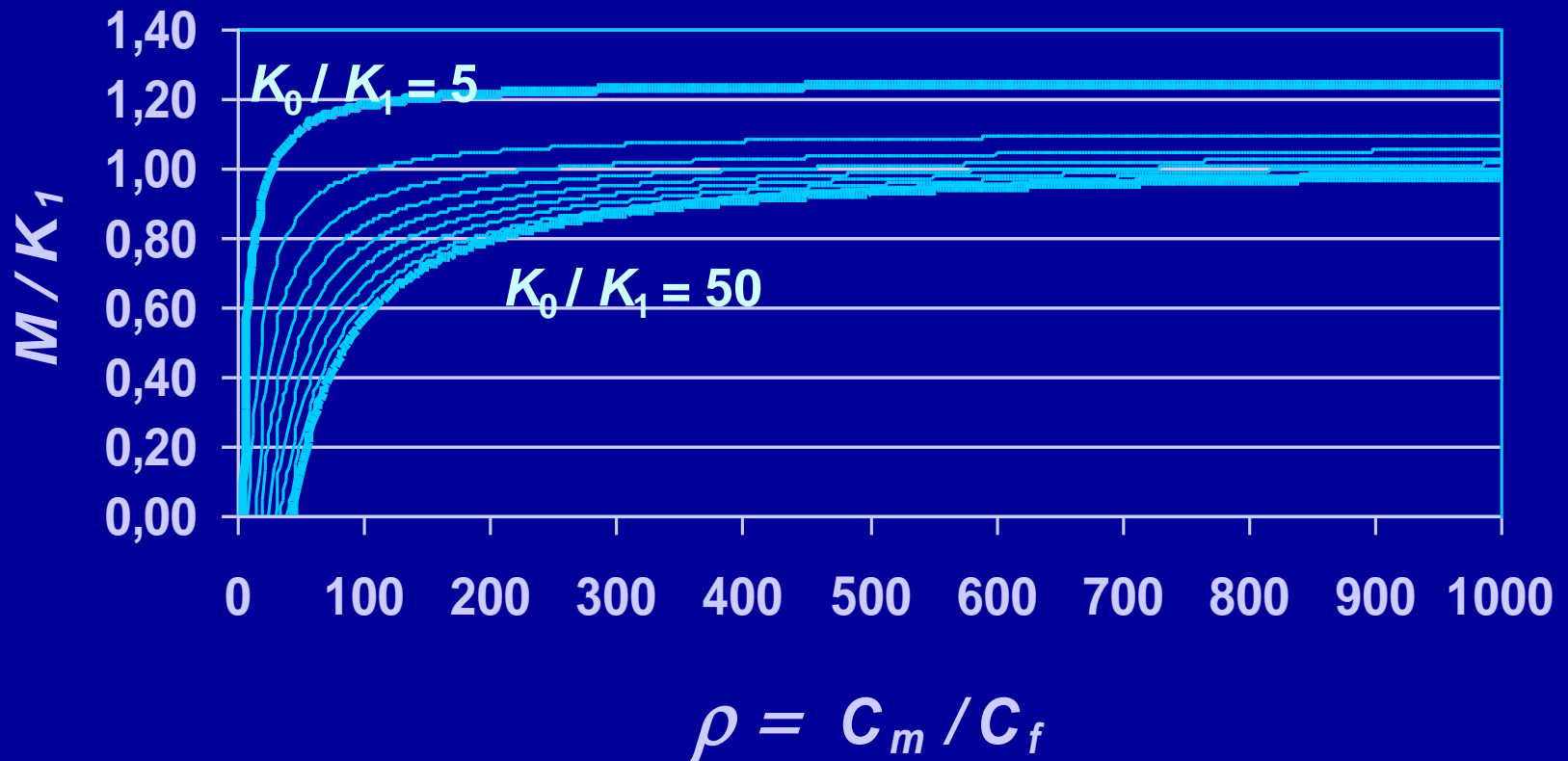
Mérhető értékek: K_0, K_1

Felvett paraméter: $\rho = C_m / C_f$

$$M = K_1 \frac{1 + \rho (1 - K_0 / K_1)}{(1 + \rho)^2 (1 - K_1 / K_0)}$$

Modellparaméterek

Kompozit anyagmodell M paraméterének aszimptotikus jellege

Modellparaméterek

Kompozit anyagmodell M paramétere mérhető mennyiségek függvénye

$$\lim_{\rho \rightarrow \infty} K_0 = \lim_{\rho \rightarrow \infty} C_m (1 + \rho) = C_m$$

$$\lim_{\rho \rightarrow \infty} K_1 = \lim_{\rho \rightarrow \infty} C_m \left(\rho + \frac{M}{C_m + M} \right) = \frac{C_m M}{C_m + M}$$

$$\lim_{\rho \rightarrow \infty} M = \frac{K_0 K_1}{K_0 - K_1}$$

Modellparaméterek

Kompozit anyagmodell C_m , C_f , M paramétereinek meghatározása a mechanikai modell alapösszefüggései és a kísérleti megfigyelések tapasztalatai alapján

Az ipari alkalmazások kis szálmennyiségei esetén (0,2 V% - 0,4 V%):

C_f elhanyagolható nagyságrendű:

$$\lim C_f = 0 \quad \text{ha} \quad \rho = C_m/C_f \rightarrow \infty$$

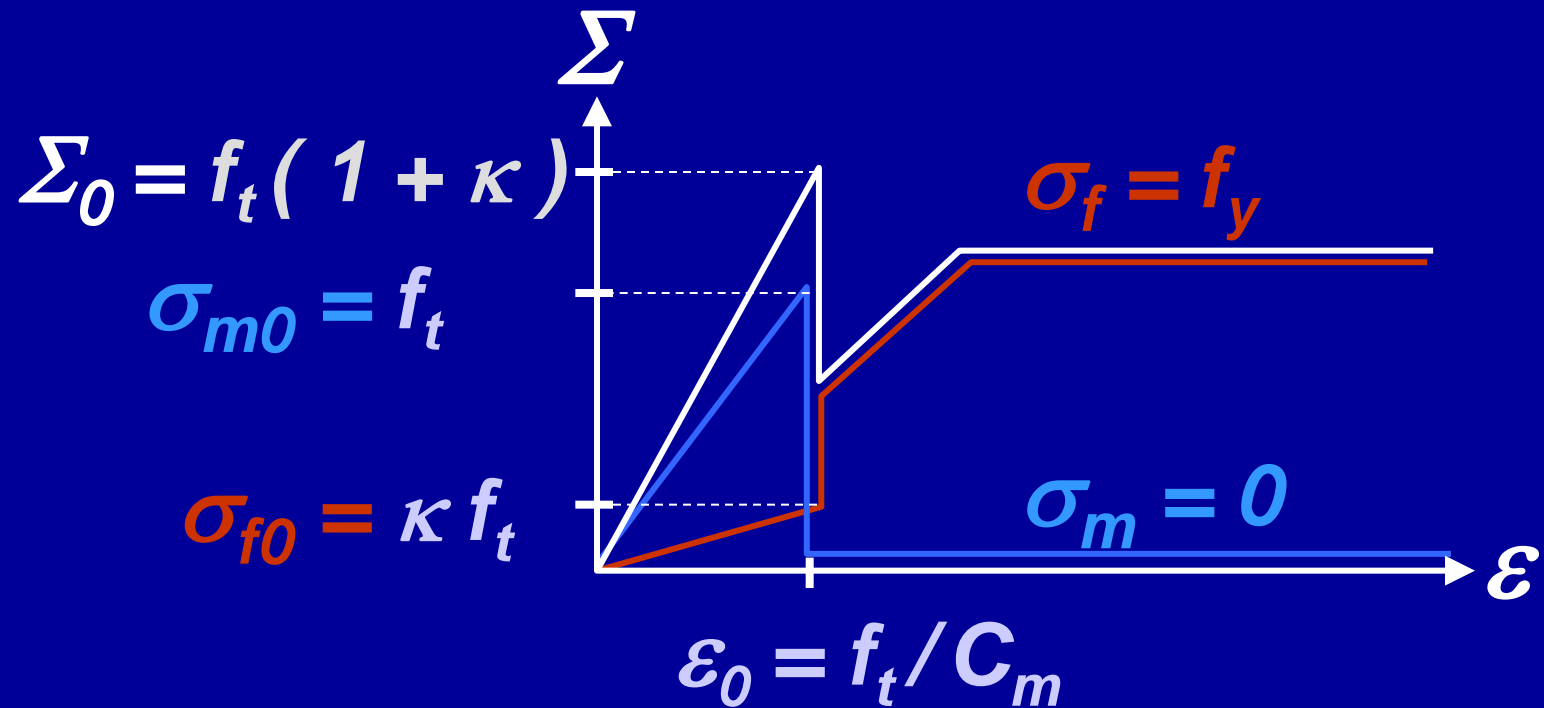
C_m megegyezik a közvetlenül mérhető rugalmassági modulussal:

$$\lim C_m = K_0 \quad \text{ha} \quad \rho = C_m/C_f \rightarrow \infty$$

M kifejezhető a mérhető rugalmassági modulus (K_0), valamint a repedés utáni érintő modulus (K_1) függvényében

Modellparaméterek

Kompozit anyagmodell f_t , f_y , szilárdsági paraméterei a mechanikai modell alapösszefüggései alapján

Modellparaméterek

Kompozit anyagmodell f_t , f_y , szilárdsági paramétereinek meghatározása a mechanikai modell alapösszefüggései és a kísérleti megfigyelések tapasztalatai alapján

Az ipari alkalmazások kis szálmennyiségei esetén (0,2 V% - 0,4 V%):

$$\lim_{\kappa \rightarrow 0} \Sigma_0 = \lim_{\kappa \rightarrow 0} f_t (1 + \kappa) = f_t \quad \text{ahol } \kappa = C_f / C_m$$

A mechanikai modell tükrözi a kísérleti megfigyelések tapasztalatait, azaz a szálerősítésű beton húzószilárdsága megegyezik a beton mint mátrix húzószilárdságával.

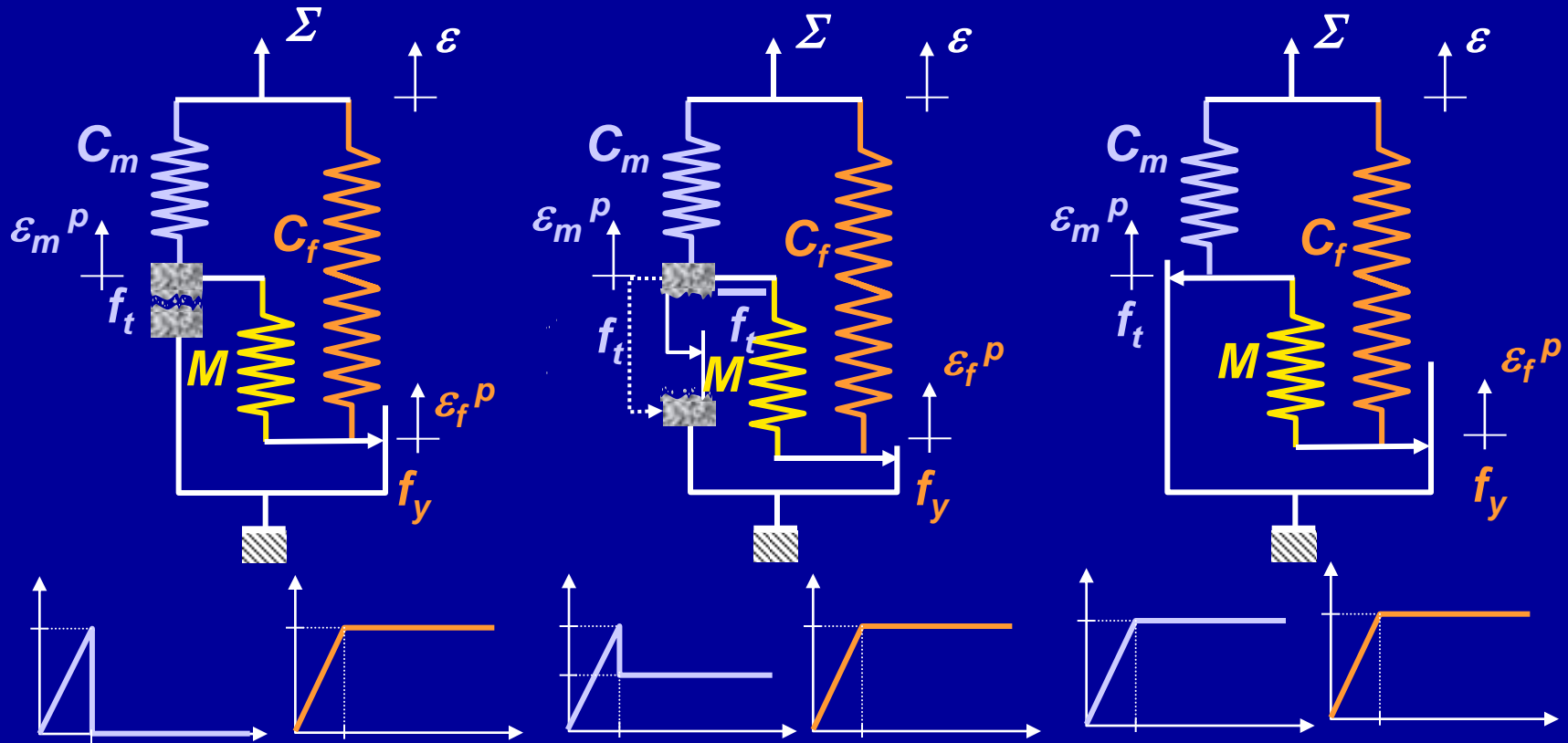
$$\lim_{\kappa \rightarrow 0} \sigma_{f0} = \lim_{\kappa \rightarrow 0} \kappa f_t = 0 \quad \text{ahol } \kappa = C_f / C_m$$

Rugalmas állapotban a szálerősítésben keletkező normálfeszültségek elhanyagolhatók. A szálerősítés húzószilárdsága a kihúzószilárdsággal azonos.

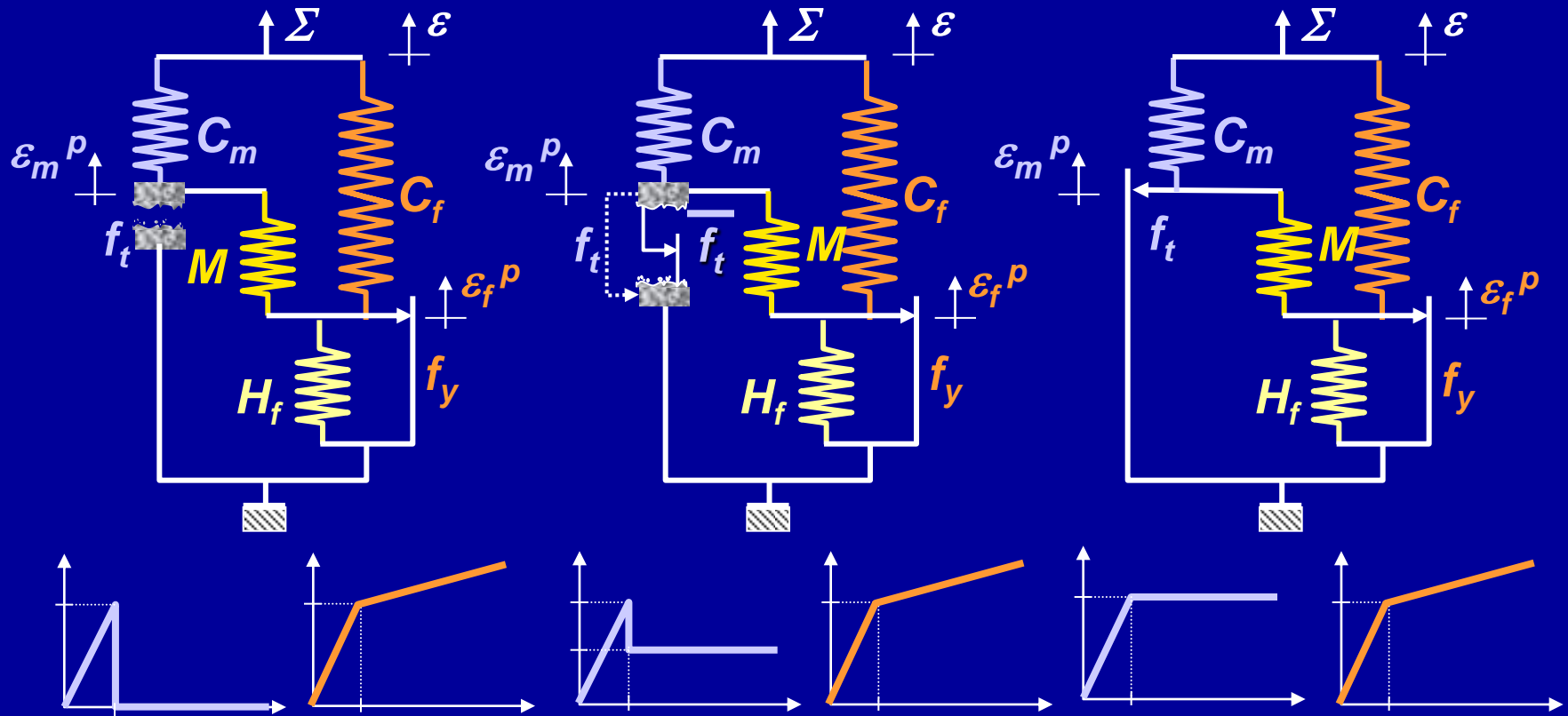
Modellváltások

A kompozit alkotórészek különböző mechanikai anyagmodelljei alapján

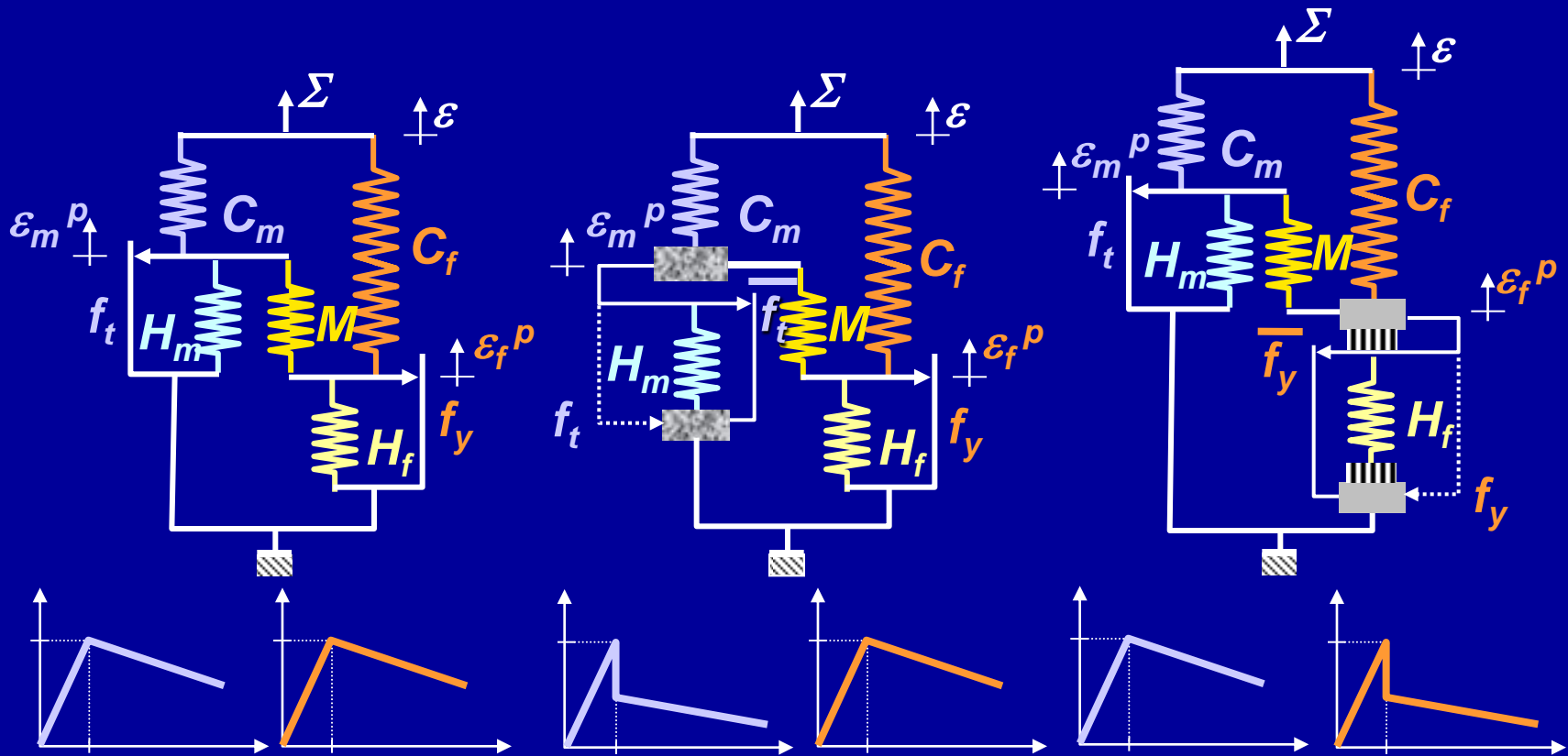
Modellváltások

A kompozit alkotórészek különböző mechanikai anyagmodelljei alapján

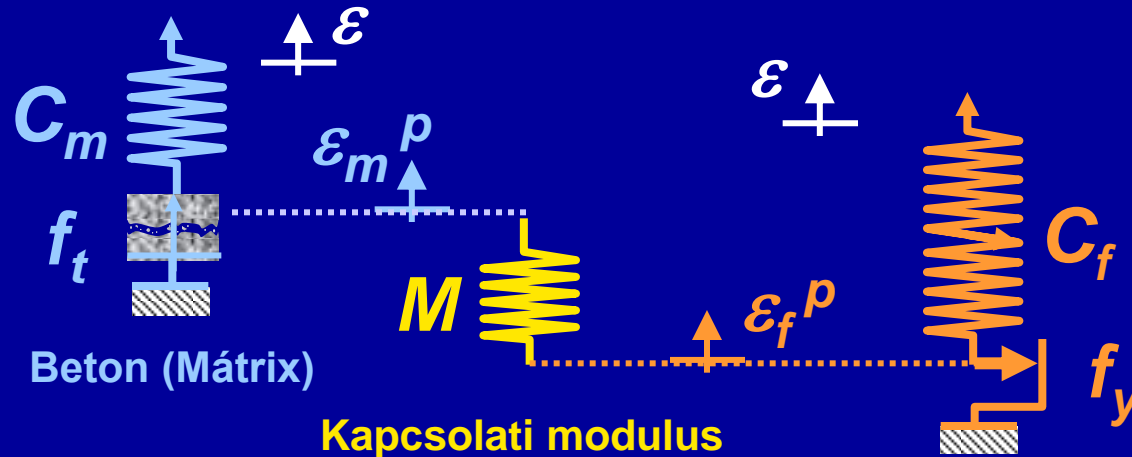
Modellváltások

A kompozit alkotórészek különböző mechanikai anyagmodelljei alapján

1-D Termodinamika

Az általánosított (3-D) anyagmodell termodinamikai, energetikai alapja

Helmholtz féle energiafüggvény:

Acélszálak (Szálerősítés)

$$\Psi = \frac{1}{2} C_m (\varepsilon - \varepsilon_m^p)^2 + \frac{1}{2} M (\varepsilon_m^p - \varepsilon_f^p)^2 + \frac{1}{2} C_f (\varepsilon - \varepsilon_f^p)^2$$

Clausius-Duhem egyenlőtlenség:

$$\varphi dt = \Sigma d\varepsilon - d\Psi \geq 0 \quad \rightarrow \quad \varphi dt = \sigma_m d\varepsilon_m^p + \sigma_f d\varepsilon_f^p$$

1-D Termodinamika

Az M kapcsolati modulust a Maxwell szimmetria definiálja

$$C_m + C_f = \frac{\partial \Sigma}{\partial \varepsilon} = \frac{\partial^2 \Psi}{\partial \varepsilon^2}$$

$$C_m = \frac{\partial \Sigma}{\partial \varepsilon_m^p} = \frac{\partial \sigma_m}{\partial \varepsilon} = \frac{\partial^2 \Psi}{\partial \varepsilon \partial \varepsilon_m^p}$$

$$C_f = \frac{\partial \Sigma}{\partial \varepsilon_f^p} = \frac{\partial \sigma_f}{\partial \varepsilon} = \frac{\partial^2 \Psi}{\partial \varepsilon \partial \varepsilon_f^p}$$

$$M = \frac{\partial \sigma_m}{\partial \varepsilon_f^p} = \frac{\partial \sigma_f}{\partial \varepsilon_m^p} = \frac{\partial^2 \Psi}{\partial \varepsilon_m^p \partial \varepsilon_f^p}$$

3-D Termodinamika

A termodinamikai, energetikai módszer segítségével az 1-D modell skalár paraméterei az általánosított 3-D modellben azok tenzoriális megfelelőivel azonosítjuk

$$\underline{\underline{\Sigma}} = \frac{\partial \Psi}{\partial \underline{\underline{\varepsilon}}} = \left(\underline{\underline{\mathbf{C}}}_m + \underline{\underline{\mathbf{C}}}_f \right) \underline{\underline{\varepsilon}} - \underline{\underline{\mathbf{C}}}_m \underline{\underline{\varepsilon}}^p_m - \underline{\underline{\mathbf{C}}}_f \underline{\underline{\varepsilon}}^p_f$$

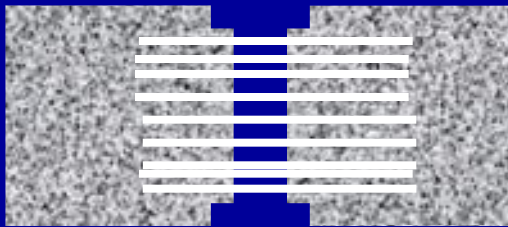
$$\underline{\underline{\sigma}}_m = - \frac{\partial \Psi}{\partial \underline{\underline{\varepsilon}}^p_m} = \underline{\underline{\mathbf{C}}}_m \underline{\underline{\varepsilon}} - \left(\underline{\underline{\mathbf{C}}}_m + \underline{\underline{\mathbf{M}}}_m \right) \underline{\underline{\varepsilon}}^p_m + \underline{\underline{\mathbf{M}}}_m \underline{\underline{\varepsilon}}^p_f$$

$$\underline{\underline{\sigma}}_f = - \frac{\partial \Psi}{\partial \underline{\underline{\varepsilon}}^p_f} = \underline{\underline{\mathbf{C}}}_f \underline{\underline{\varepsilon}} + \underline{\underline{\mathbf{M}}}_f \underline{\underline{\varepsilon}}^p_m - \left(\underline{\underline{\mathbf{C}}}_f + \underline{\underline{\mathbf{M}}}_f \right) \underline{\underline{\varepsilon}}^p_f$$

3-D Termodinamika

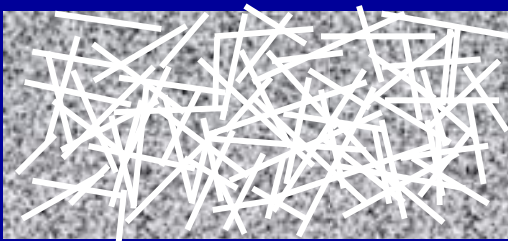
Az M kapcsolati modulus általánosított 3-D alakja

1 - D

$M = \text{skalár}$

3 - D

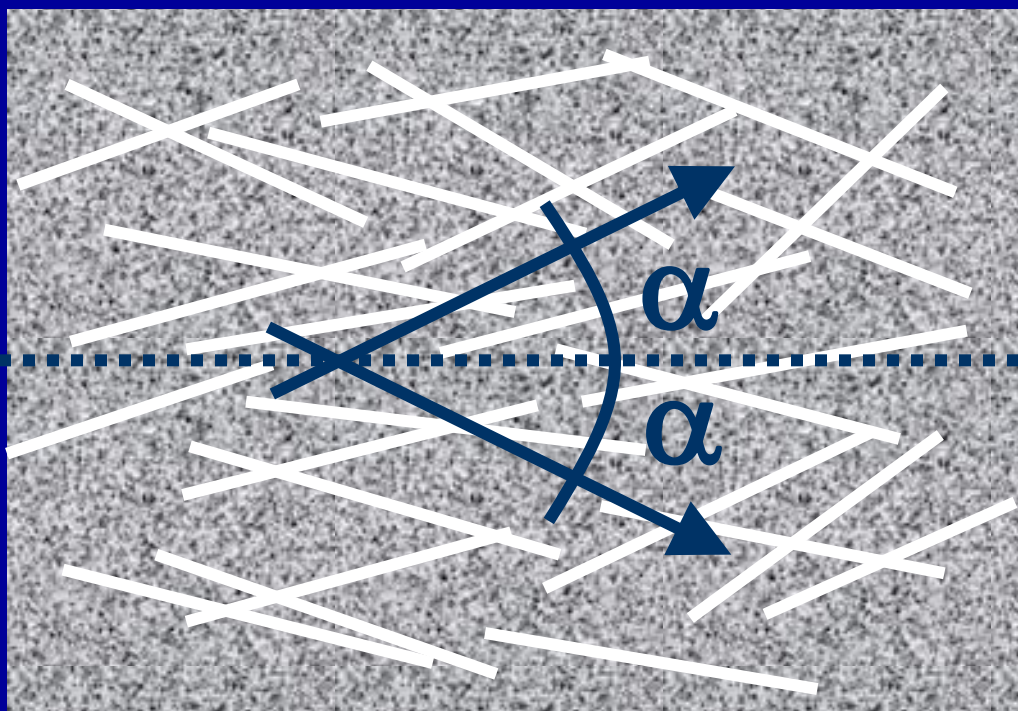
$$M = \sum_{f=1}^n M e_f \otimes e_f \otimes e_f \otimes e_f$$

≡

2-D Alkalmazás

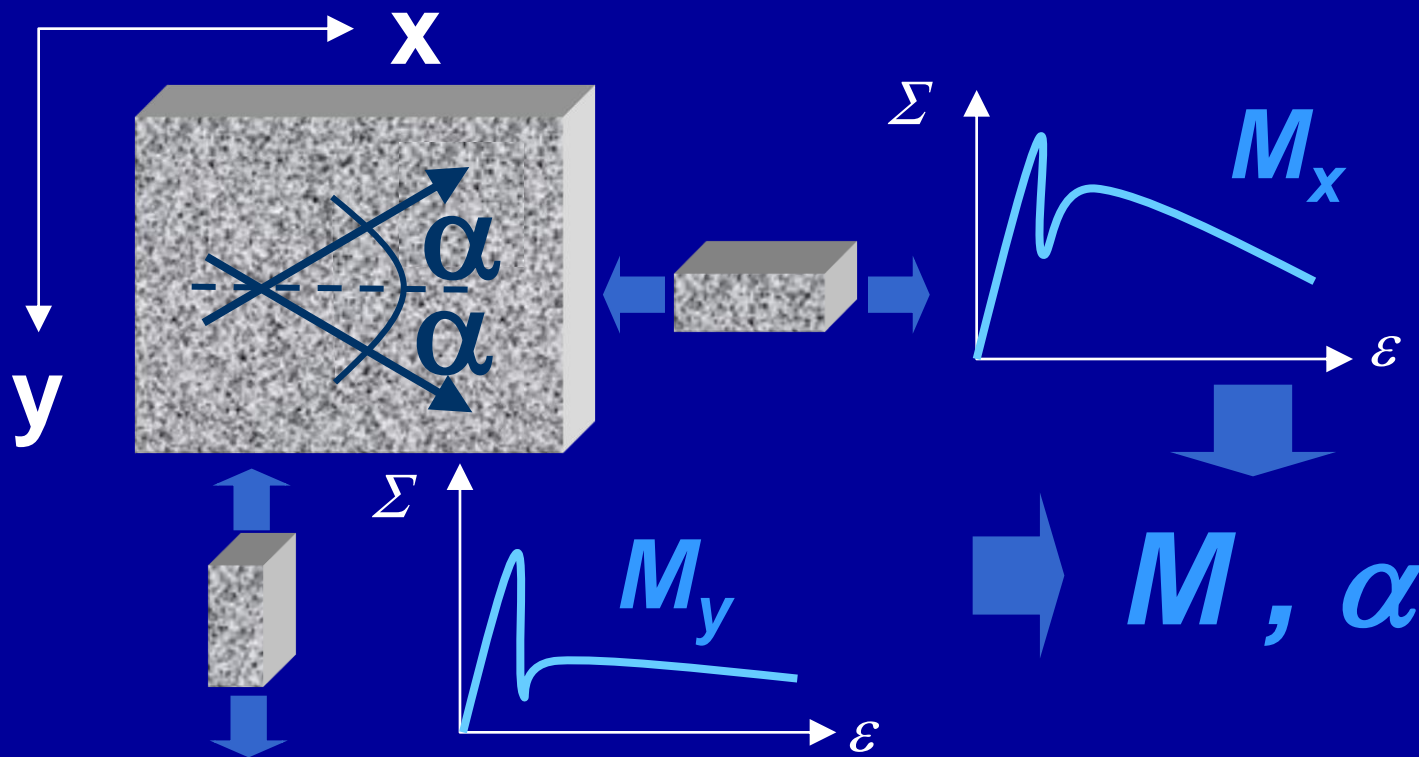
Szálorientáció kérdése és meghatározása felületszerkezetekben

2-D Alkalmazás

Szálorientáció kérdése és meghatározása felületszerkezetekben

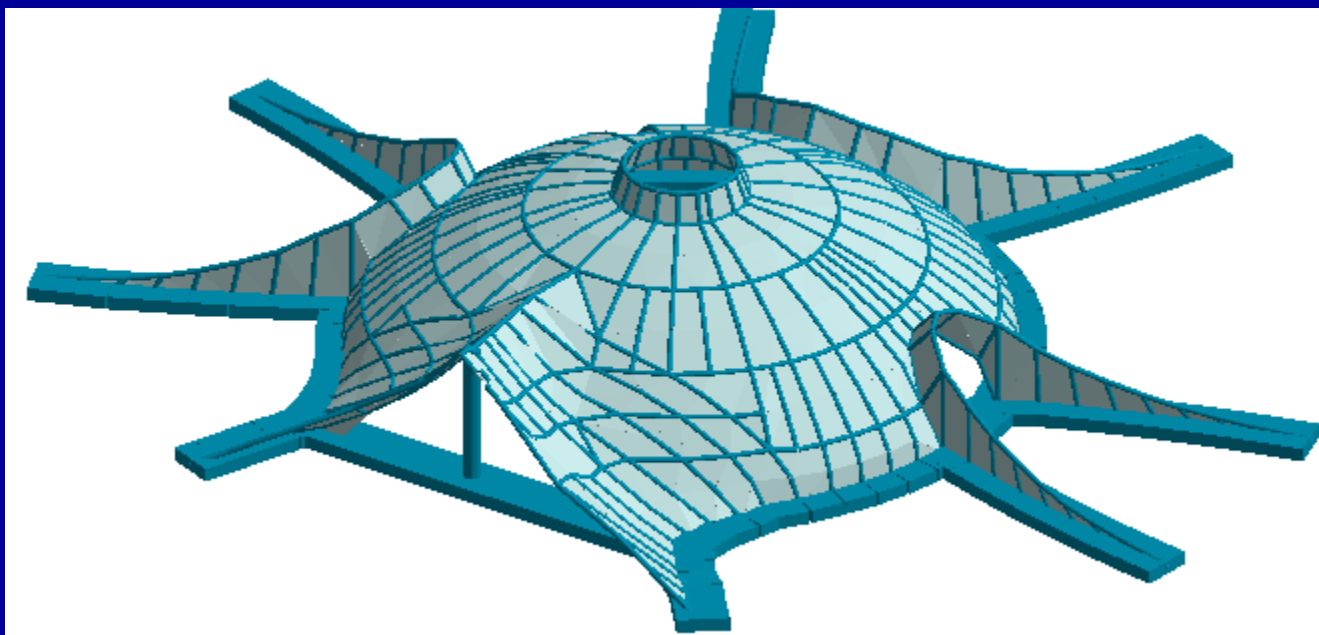

Ipari alkalmazás

SZABADALMI ELJÁRÁS P0302702

KASSAI Zsolt és KOVÁCS Imre

*Eljárás kettősfalú két szórt monolit ferrocement kéreggel együttműködő
közbenső réteggel rendelkező teherhordó szendvics szerkezetű
épületek és egyéb építmények építésére*

Perspektívák

- ✱ Szálerősítésű betonok anyagmodelljeinek karakterizálása, ahol M a
  - ★ száltípus,
  - ★ száltartalom,
  - ★ betonkeverék összetétele,
  - ★ betonszilárdság, stb. függvénye
- ✱ Méretezési eljárások kidolgozása szerkezeti elemek méretezése céljából
- ✱ Szabványosítás

Perspektívák

- ✱ 1 – D → 3 – D teljes kidolgozása
- ✱ Numerikus implementálás → VEM
  - ✱ rideg viselkedés numerikus kezelése
  - ✱ M kapcsolati modulus tenzora
  - ✱ $\sigma - w$ diszkrét módszer alkalmazása
  - ✱ $\sigma - \varepsilon$ kontinuum módszer alkalmazása
- ✱ Adaptálás szálerősítésű kompozitokra
- ✱ Alkalmazás kompozitnak tekinthető szerkezetek vizsgálatára

Megállapítások

- ✱ Mechanikai modellt dolgoztam ki szálerősítésű betonok anyagmodelljének felállítására
- ✱ A mechanikai és termodinamikai úton meghatározott $\sigma - \varepsilon$ diagramm kellő pontossággal képes követni az anyag viselkedését egytengelyű húzás esetén
- ✱ Általánosított 3–D anyagmodell termodinamikai úton megoldható
- ✱ 2-D esetben alkalmas az anizotrópia jellemzésére (2 húzókísérlet!!!)

Megállapítások

- ✿ **Megmutattam, hogy a modellparaméterek a legegyszerűbb modell esetében mérhető mennyiségekből könnyen levezethetők**
- ✿ **A mérhető mennyiségek kisszámú kísérlettel meghatározhatók (1 húzókísérlet!!!)**
- ✿ **A mechanikai modell figyelembe tud venni különböző alkotóelem-anyagmodelleket (felkeményedés – felpuhulás)**
- ✿ **A matematikai modell részletes kidolgozása után a modell alkalmas numerikus implementálásra**

Szálerősítés hatása beton- és vasbetonszerkezetek viselkedésére egytengelyű feszültségállapotban

-a tapasztalatoktól a modellalkotáson át az ipari alkalmazásokig-

Kovács Imre

*intézetigazgató –helyettes, tanszékvezető, főiskolai docens
a Magyar Építész Kamara tagja, a Magyar Mérnöki Kamara tagja
a fib Nemzetközi Betonszövetség Magyar Tagozatának tagja
az Építéstudományi Egyesület Debreceni Csoportjának titkára*